

Postęp naukowy w prawoznawstwie

Głównym celem projektu badawczego jest opracowanie nowego podejścia do zagadnienia naukowego statusu prawoznawstwa. Na przestrzeni lat status ten kwestionowany był przez autorów opowiadających się za jednolitością metody naukowej w duchu tzw. *programu pozytywnego*, a broniony przez autorów podkreślających autonomię dyscyplin prawniczych i stosowanych w nich metod. W literaturze polskiej dyskusja ta przybrała formę debaty na temat naturalistycznego i antynaturalistycznego paradygmatu uprawiania nauk prawnych. W obecnych dyskusjach zagadnienia dotyczące naturalizacji nauk społecznych, związane zwłaszcza z problemami redukcjonizmu jako metody, ustępują jednak miejsca zarzutom pod adresem ograniczeń analizy pojęciowej będącej jedną z podstawowych metod prawoznawstwa. Systematyzacja i ocena wagi tych rozważań dla obrony naukowego statusu prawoznawstwa będzie stanowiła pierwszą - wstępną część naszego projektu badawczego.

W odpowiedzi na te rozważania, w kolejnej części naszego projektu proponujemy podejście alternatywne i próbę obrony przekonania o naukowości prawoznawstwa poprzez wskazanie teorii postępu naukowego, która znajduje zastosowanie na jego gruncie. Przyjmujemy bowiem hipotezę, że pojęcie postępu jest immanentną własnością każdej działalności uważanej za naukową. W ramach projektu rozważymy hipotezę, że o ile koncepcje klasyczne – skupiające się na zjawisku postępu kumulatywnego i liniowego, nie stanowią zadowalającego modelu postępu w prawoznawstwie, o tyle pewne koncepcje zakładające postęp nieliniowy oraz niekumulatywny pozwalają na budowę teorii postępu pasującej do nauk prawnych.

W ramach projektu poddamy gruntownej analizie w szczególności dwie intensywnie rozwijane teorie, które stanowić mogą źródło inspiracji dla budowy teorii postępu naukowego w prawoznawstwie. Jedną z nich to teoria strategicznych narracji, która wykorzystywana jest na gruncie nauk społecznych np. do analizy aktualnych zjawisk politycznych. Przyjmując i uzasadniając stanowisko społecznego konstruktywizmu w badaniach nad nauką będziemy chcieli pokazać, że pojęcie *strategicznej narracji* stanowi interesującą perspektywę analizy dynamiki konstruowania i następowania po sobie teorii na gruncie prawoznawstwa. Zrozumienie uwarunkowań tej dynamiki zapewnia z kolei oryginalna teoria tzw. *przełomowych innowacji*, która rozwijana jest w teorii ekonomii rynkowej. Teoria ta ma wyjaśnić zjawisko przełomowego produktu lub usługi, które zmieniają reguły gry w danych obszarach rynku. W ramach naszego badania będziemy więc bronić poglądu, że dzięki przyjęciu perspektywy konstruktywizmu społecznego postęp naukowy w prawoznawstwie i jego warunki zdefiniować można w oparciu o kategorie konkurujących ze sobą narracji prowadzących do odpowiednio rozumianych przełomów na specyficznie rozumianym rynku idei, usług czy wartości stanowiących przedmiot zainteresowania prawoznawstwa.

Nasz projekt zatem nie tylko będzie stanowił próbę zbudowania nowych ram teoretycznych dla zagadnienia postępu w prawoznawstwie, ale również ma dostarczyć praktycznych wskazówek dla osób uprawiających teoretyczną refleksję nad prawoznawstwem, dotyczących tego, w jakich konkretnych warunkach i okolicznościach dochodzi do postępu i rozwoju tej dyscypliny wiedzy.